

Een faillissement van een ziekenhuis mag niet de oorzaak zijn van aanvullende of verhoogde risico's voor de patiëntveiligheid. Hiertoe is het van belang dat de afbouw en overdracht van zorg op een gecontroleerde wijze plaatsvindt, waarbij de continuïteit van zorg voor de individuele patiënt wordt gegarandeerd. De patiënt moet erop kunnen vertrouwen dat hij of zij de zorg ontvangt waar hij of zij recht op heeft. Een herijking van de zorgplicht moet ertoe leiden dat zorgverzekeraars samen met de faillierende ziekenhuizen een gecontroleerde afwikkeling van het faillissement realiseren. De NZa moet hier als toezichthouder op de zorgplicht op toezien.

Vanwege de strategische dynamiek die ontstaat rond een ziekenhuisfaillissement is de timing van het treffen van voorbereidende maatregelen van cruciaal belang. Een ziekenhuis is voor de uitvoering van zijn zorgactiviteiten grotendeels afhankelijk van financiering vanuit zorgverzekeraars. Na het faillissement dienen zorgverzekeraars het ziekenhuis financieel te blijven ondersteunen totdat de zorg van patiënten is overgedragen aan andere zorgaanbieders – of tot het moment dat een doorstart is gerealiseerd. De Onderzoeksraad doet daarom de volgende aanbeveling:

Aan de minister voor Medische Zorg en Sport:

1. Zorg ervoor dat de afwikkeling van een ziekenhuisfaillissement te allen tijde gecontroleerd plaatsvindt. Daarbij acht de Raad het volgende van belang:
 - a. herijk de zorgplicht van zorgverzekeraars zodanig dat de continuïteit van individuele diagnose- en behandeltrajecten bij een ziekenhuisfaillissement is gegarandeerd.
 - b. verplicht zorgverzekeraars om, op grond van hun zorgplicht, collectief financieel garant te staan voor de middelen die in geval van een ziekenhuisfaillissement noodzakelijk zijn om de zorg gecontroleerd af te bouwen en/of over te dragen. Dit kan bijvoorbeeld door het vormen van een gezamenlijk fonds of een gezamenlijke waarborgregeling.

De zorg die een ziekenhuis levert, vervult een maatschappelijke functie. Naast een tijdige voorbereiding dient – bij een afweging tussen conflicterende belangen tijdens de afwikkeling van een ziekenhuisfaillissement – het publieke belang van de patiëntveiligheid te prevaleren boven de private belangen van de schuldeisers. Op dit moment worden bovenstaande belangenweging en voorbereiding niet gewaarborgd binnen de faillissementswetgeving. In samenhang met de bovenstaande aanbeveling doet de Onderzoeksraad daarom de volgende aanbeveling, waarvoor het lopende wetgevingsprogramma 'Herijking faillissementsrecht' benut kan worden:

Aan de minister voor Rechtsbescherming:

2. Pas het faillissementsrecht met betrekking tot ziekenhuisfaillissementen zodanig aan dat:
 - a. een ziekenhuis alleen failliet kan gaan na een periode van stil bewind, waarbij in die periode voorbereidingen getroffen worden voor een gecontroleerde afwikkeling van het ziekenhuisfaillissement.
 - b. de curator bij een afweging tussen conflicterende belangen het maatschappelijke belang van een patiëntveilige afbouw en/of voortzetting van zorgactiviteiten laat prevaleren boven de belangen van de schuldeisers.